

V o o r n e - P u t t e n

JAARVERSLAG

van de streekarchivaris

2020

SAMENVATTING : PAS OP DE PLAATS

Het afgelopen jaar was in alle opzichten een bijzonder jaar. Een jaar dat we misschien graag zouden willen vergeten maar dat we ons des te meer zullen blijven herinneren. We mogen deze tijd zeker als een zogeheten *Hotspot* beschouwen, een moment in de eigen geschiedenis die uitzonderlijk is, waarvoor in de toekomst waarschijnlijk veel belangstelling zal zijn en die ons dus dwingt tot een extra zorgvuldige afweging tussen bewaren en vernietigen. In kranten en op sociale media is ook de bevolking opgeroepen om hun beleving van deze tijd te documenteren.

De Covid-19 uitbraak heeft gevolgen voor het Streekarchief gehad. De uitvoering van de reguliere taken en vooral de planning daarvan kwamen in het gedrang. Op een aantal punten heeft het Streekarchief dan ook pas op de plaats moeten maken. Maar we hebben niet stilgezeten. Er zijn juist grote inspanningen gedaan om te komen tot een verbreding van de digitale dienstverlening.

De Gemeenschappelijke Regeling is tekstueel aangepast aan nieuwe regelgeving; voor de organisatie van het Streekarchief Voorne-Putten had dat geen gevolgen. Medewerkers en vrijwilligers werkten zoveel als mogelijk thuis, waarbij het werken met de archieven vanzelfsprekend moest worden beperkt. Vergaderingen vonden in de meeste gevallen plaats via Teams.

Het ruimtegebrek, al jaren punt van zorg, is in 2020 opnieuw urgent geworden. De ruimte die enkele jaren geleden ontstond door het vertrek van het Waterschap is met de overbrenging van de bouwvergunningen van Westvoorne weer volledig benut. Voor het personeel, dat het komende jaar zal worden uitgebreid, is op dit moment geen ruimte zodat intern verbouwd zal moeten worden. Het bestuur heeft zich het afgelopen jaar intensief met de huisvesting bezig gehouden. Besluitvorming over dit lastige dossier wordt dit jaar verwacht.

Het project “e-depot Voorne-Putten” ging met weinig ruchtbaarheid van start. Een projectleider is aangenomen, afspraken zijn gemaakt en op dit moment wordt een (tweede) monitor uitgevoerd.

Het toezicht op het archief- en informatiebeheer bij de gemeenten is meer dan ooit van belang. Het thuiswerken van gemeenteambtenaren heeft de digitalisering van de informatiestroom een enorme impuls gegeven. Tegelijk gaan de gemeentelijke organisaties over op een nieuwe manier van werken en zijn drie gemeenten zich aan het voorbereiden voor een fusie. Dit alles brengt grote risico's met zich mee. De inspecteur ziet hierop toe en zal dat in 2021 nog meer doen.

Tot tweemaal toe was het Streekarchief genoodzaakt om de studiezaal gedurende langere tijd te sluiten. Slechts op afspraak konden stukken worden ingezien. Lezingen en andere publieksgerichte activiteiten, waarmee het Streekarchief zich naar buiten toe profileert, werden afgelast. 2020 heeft ons doen inzien dat de maakbaarheid veel randvoorwaarden kent.

Aart van der Houwen
februari 2021

INHOUD

SAMENVATTING: PAS OP DE PLAATS	2
ORGANISATIE	5
<i>Gemeenschappelijke Regeling</i>	
<i>Huisvesting</i>	
<i>Bestuur</i>	
<i>Personeel</i>	
<i>Vrijwilligers</i>	
<i>Ondersteuning</i>	
BEHEER VAN OVERGEBRACHTE ARCHIEVEN	7
<i>Depot</i>	
<i>E-depot</i>	
<i>Acquisitie</i>	
<i>Dequisitie</i>	
<i>Topografisch Historische Atlas</i>	
<i>Beeldcollecties</i>	
<i>Bibliotheek</i>	
<i>Restauratie</i>	
<i>Inventarisatie en nadere toegangen</i>	
<i>Documentatie</i>	
TOEZICHT OP NIET-OVERGEBRACHTE ARCHIEVEN	11
<i>Inspectie</i>	
<i>Relaties en kennis</i>	
<i>Vervanging, vernietiging en overbrenging</i>	
<i>Zaakgericht werken</i>	
<i>Archiefruimten</i>	
<i>Gemeenschappelijke Regelingen</i>	
PUBLIEKSGERICHTE TAKEN	13
<i>Bezoekers studiezaal</i>	
<i>Digitalisering</i>	
<i>Nieuwsbrief</i>	
<i>Website en facebook</i>	
<i>Wikimedia</i>	
<i>Historische projecten</i>	
<i>Tentoonstellingen</i>	
<i>Lezingen</i>	
<i>Publicaties</i>	
BIJLAGE: lijst van vrijwilligers en hun werkzaamheden	17

ORGANISATIE

Gemeenschappelijke Regeling

Het Streekarchief Voorne-Putten is een gemeenschappelijke regeling waarin de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis, Nissewaard en Westvoorne samenwerken. De regeling die hieraan ten grondslag ligt is in 2018 gewijzigd en sinds 1 maart 2019 van kracht. De gemeenteraden zijn akkoord gegaan dat de colleges de regeling treffen. De kosten en baten van de zogeheten bedrijfsvoeringsorganisatie worden volgens een sleutel over de deelnemers verdeeld. Deze verdeelsleutel zal in 2022 door het bestuur van het Streekarchief worden heroverwogen bij de vaststelling van de begroting voor 2023. In 2020 is het kader van de wet normalisering rechtspositie ambtenaren de gemeenschappelijke regeling aangepast en is het bestuur gemachtigd om lid van een vereniging te worden. Per 1 januari 2021 is het Streekarchief lid van de WSGO (Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke organisaties).

Huisvesting

Het Streekarchief is gevestigd aan de Hendrik van Wijnstraat 1 te Brielle (3232TR). Het pand is in huur bij de gemeente Brielle die het onderhoud pleegt. Begin 2020 is het dak van een gedeelte van de kantoren van een nieuwe deklaag voorzien. Tevens is daarbij isolatie aangebracht. Later in het jaar is de rookafvoer van de verwarmingsketel op last van de brandweer verplaatst. Met de installateur van de klimaatinstallatie is overleg om geluidhinder (van de motor) voor de omgeving weg te nemen.

De archiefbewaarplaats biedt ruimte aan bijna vier kilometer archiefbescheiden. Vanwege covid-19 zijn maatregelen getroffen om bezoek toch mogelijk te maken. Er zijn schermen geplaatst en het aantal werkplekken is verminderd om afstand tot elkaar te garanderen. Bezoekers wordt bij de deur verzocht een mondkapje te dragen en de handen te desinfecteren.

Naast twee kantoorruimten voor het vaste personeel is er een vrijwilligersruimte en een pantry annex koffiecorner. Op alle onderdelen is uitbreiding noodzakelijk: de archiefbewaarplaats is niet toereikend om de nieuwe archieven over te nemen; voor de medewerkers is kantoor- en overlegruimte gewenst en voor de publiekstaken schiet de huisvesting tekort. Het bestuur heeft opdracht gegeven onderzoek naar de huisvesting te doen.

Bestuur

Het bestuur van het Streekarchief Voorne-Putten onderging in 2020 geen wijziging. De samenstelling is als volgt: namens Brielle -tevens voorzitter- burgemeester G.G.J. Rensen, namens Hellevoetsluis wethouder mw. M.P. den Brok-Swakhoven, namens Nissewaard burgemeester F. van Oosten en namens Westvoorne burgemeester P.E. de Jong. De streekarchivaris treedt op als ambtelijk secretaris. Het bestuur vergaderde vijfmaal (op 16 januari, 26 maart, 9 juli, 8 oktober en 14 december) en kwam daarnaast nog eenmaal bijeen voor een presentatie van plannen rond huisvesting (2 juli).

	Raads/college besluit	Lid van het bestuur	Plaatsvervanger
Brielle	05-06-2018	G.G.J. Rensen, burgemr	R.M. van der Kooi, weth.
Hellevoetsluis	09-07-2018	Mw. M.P. den Brok, weth.	Mw. M.C. Junius, burgemr.
Nissewaard	05-03-2019	F. van Oosten, burgemr.	L.C.F. Soeterboek, weth.
Westvoorne	05-06-2018	P.E. de Jong, burgemr.	Mw. J.D. de Jongh-de Champs, weth.

Personeel

Het team telt zes medewerkers. Streekarchivaris is Aart van der Houwen. Hij geeft leiding aan de organisatie en adviseert het bestuur op beleids- en inhoudelijke zaken. Tevens onderhoudt hij de contacten met de deelnemers. Hij is lid van de monumentencommissie van Brielle, van de straatnamencommissies van Brielle en Nissewaard, van de (Brielse) projectgroep Bastions Ontsloten en is adviseur bij archeologische werkzaamheden in Brielle.

Adjunct-streekarchivaris is Bob Benschop. Naast zijn rol als teamcoördinator gegevensbeheer is hij belast met de automatisering en digitalisering van de collectie en is hij nauw betrokken bij de ontwikkeling van een e-depotvoorziening. Als streekhistoricus besteedt hij een belangrijk deel van zijn tijd aan publiekstaken. Dit zijn vanwege de beperkingen door corona die jaar vooral gericht geweest op publicaties. Hij is betrokken bij de organisatie van de festiviteiten in het kader van 800-jaar Rockanje en 400 jaar Haven Hellevoetsluis. Hij is bestuurslid van het Stedsmuseum Hellevoetsluis en lid van het pbo (programmabeleidsbepalend orgaan) van Linq, de streekomroep van Voorne-Putten. Namens het Streekarchief woont hij de vergaderingen bij van de Gebruikersvereniging van MAIS-Flexis. Op verzoek van het Stadsarchief Rotterdam is hij gedurende een aantal maanden voor twee dagen in de week gedetacheerd geweest om daar diverse conversieprojecten naar MAIS-Flexis te coördineren en uit te voeren. Hiermee draagt het Streekarchief bij aan kennisdeling en samenwerking tussen diensten.

Archivist is Nick Werring. Hij inventariseert archieven en collecties en maakt daarop nadere toegangen of coördineert het maken daarvan. Hij was tot 1 mei lid van de redactie van het Archievenblad van de Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland (KVAN). Hij verzorgt de verslaglegging van de bestuursvergaderingen van het Streekarchief.

Archiefinspecteur is Alexandre van den Berg. Hij houdt toezicht op het archief- en informatiebeheer bij de deelnemers. Hij beoordeelt de jaarlijkse vernietigingslijsten en adviseert in zaken als substitutie en de invoering van zaakgericht werken. Hij onderhoudt daarvoor contact met de betrokken ambtenaren.

De studiezaalmedewerker, Eva Lassing-van Gameren, helpt bezoekers bij hun onderzoek op de studiezaal, neemt genealogische correspondentie in behandeling, is beheerder van de bibliotheek en verricht onderzoeks- en inventarisatiewerkzaamheden. Begin 2021 gaat zij met pensioen en zal er gezocht moeten worden naar een vervangende kracht.

De administratief medewerkster, Rianne Dreuning-Borgmeijer, voert een belangrijk deel van de financiële administratie en is één dag per week werkzaam op de studiezaal. Zij voert bestaande inventarissen en nadere toegangen in in MAIS-Flexis.

Vrijwilligers

Het Streekarchief weet zich gesteund door zo'n vijftien vrijwilligers (samen goed voor ca. 3fte). Hun inzet zorgt ervoor dat grote reeksen archiefbronnen via de website voor gebruikers ontsloten worden. De meeste vrijwilligers werkten aan de toegankelijkheid van genealogische bestanden, zoals de registers van de burgerlijke stand en de kerkelijke doop-, trouw- en begraafregisters. Anderen hielden zich bezig met de beschrijving van foto's, het beter toegankelijk maken van bouwdoSSIers, het inventariseren van archieven, de invoer van inventarissen in MAIS-Flexis of met de transcriptie van diverse bronnen.

De jaarlijkse vrijwilligersbijeenkomst met gezamenlijke maaltijd kon dit jaar helaas niet plaatsvinden. Voor het eerst is gekozen voor een kerstpakket voor de vrijwilligers.

Ondersteuning

Voor de financiële administratie, alsmede het opstellen van de begroting en jaarrekening, wordt het Streekarchief ondersteund door de gemeente Nissewaard, voor personeelszaken door de gemeente Brielle.

BEHEER VAN DE OVERGEBRACHTE ARCHIEVEN

Depot

Het Streekarchief beheert bijna vier kilometer archiefmateriaal. De archieven worden bewaard in het depot aan de Hendrik van Wijnstraat 1 te Brielle. Het depot is zo goed als vol. Om nieuwe archieven over te nemen is extra ruimte nodig. Evenals vorig jaar is ook in 2020 onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van uitbreiding c.q. nieuwbouw. Dit onderzoek loopt nog.

E-depot

Dit jaar werd een belangrijke stap gezet om te komen tot de vereiste e-depotvoorziening. Het projectvoorstel, waarin stapsgewijs de ontwikkeling tot een voorziening per 1 januari 2023, werd vastgesteld en in de begroting is daarvoor het benodigde budget gereserveerd. De eerste gesprekken zijn gevoerd met een beoogd projectleider en er is gewerkt aan het opstellen van de functie eisen voor de komend jaar aan te stellen digitaal adviseur. Eind 2020 werd een tweede Monitor in gang gezet om de noodzakelijke informatie van de gemeentelijke archieven te verzamelen.

Acquisitie

Bij acquisitie moet onderscheid gemaakt worden tussen de wettelijk verplichte overbrenging door de deelnemers van hun archieven naar het depot en de verwerving door het Streekarchief van belangrijk geachte documenten en archieven die een aanvulling betekenen op deze archieven. Hieronder volgen (naar gemeente gerangschikt) de meest opvallende archieven, collecties, foto's, prenten en documenten die in het verslagjaar werden ontvangen of verworven.

Algemeen
- Archief van Voorne's dameskoor (1961-2020)
- Register van betalingen aan onderhoud van de defentiewerken op Voorne, 1800-1801
- Stukken betreffende aanleg en onderhoud van wegen, in het kader van de Wet Herverdeling Wegenbeheer, door de provincie overgedragen aan de gemeenten.
Brielle
- Rekeningenboek van het Cosmus en Damianusgilde, 1715-1783.
- Aquarel van Balthasar Jooss van de kerk van Vierpolders (geschenk van C. de Jong en J. de Jong-Baars)
- Gezicht op het Slagveld, aquarel van Charles Jean Kemper (1913-1985)
Hellevoetsluis
- Archiefbescheiden van de familie Lageweg
- Gravure Entrance to the harbour Helvoet Sluys
Westvoorne
- Bouwvergunningen van Oostvoorne, 1900-1979.
- Bouwvergunningen van Rockanje, 1900-1979.
- Archief van de gemeente Westvoorne, 1980-1989.
- Aanvulling op het archief van de gereformeerde kerk van Tinte
- Stelling Biber, plattegrond van de duinen van Oostvoorne, met daarin het bunkercomplex rond de Biber-bunker, 1943, schaal 1:1.000 (geschenk S. Quak)

Dequisitie

In december is een aantal stukken, behorende tot de archieven van het Waterschap De Brielse Dijkkring of diens rechtsvoorgangers c.q. de voormalige gemeente Rozenburg, overgebracht naar het Stadsarchief Rotterdam. Het betrof stukken die bij de eerdere overbrenging over het hoofd waren gezien of in de jaren na de overbrenging het streekarchief werden aangeboden.

Topografisch Historische Atlas

De afgelopen jaren is veel zorg besteed aan de prenten en kaarten uit de collectie van het Streekarchief. Deze zomer is, daartoe in de gelegenheid wegens sluiting van andere werkzaamheden, deze zogeheten atlas volledig gecontroleerd en herschikt in de ladekasten. Tevens zijn beschrijvingen nagezien en ontbrekende scans gemaakt.

Beeldcollecties

Twee grote collecties zijn eveneens onder handen genomen. De collectie van de fotograaf Cornelis Bravenboer werd in 2019 door de Historische Vereniging Westelijk Voorne geschonken en omvat ruim 1.400 negatieven uit omstreeks 1940. De foto's zijn destijds gemaakt ten behoeve van persoonsbewijzen en laat vrijwel alle inwoners van Rockanje van 14 jaar en ouder zien. Deze unieke collectie is in het najaar ingevoerd in de database.

De collectie C.J. Koornneef is een voorbeeld van voortschrijdende techniek. De collectie bestaat uit 2.500 dia's die in de jaren zestig tot tachtig gemaakt zijn in en rond het centrum van Spijkenisse. De sloop van panden en de bouw van ABC-complex, het stadhuis en Ter Meulen, is daarop vastgelegd. De collectie was reeds in 2004 gescand, maar naar de huidige maatstaven waren de scans echter klein en onbruikbaar. Hierop is de collectie opnieuw gescand, zijn de beschrijvingen bijgewerkt met de actuele kennis en is een geo-codering toegevoegd waardoor de afbeeldingen op een kaart gepresenteerd kunnen worden.

Bibliotheek

Ten behoeve van de bibliotheek werd een aantal boeken aangeschaft of in ontvangst genomen. Hieronder volgt een selectie.

N.N., *Wat niet verging, gedichtenwedstrijd ter gelegenheid van het 6^e Augusta Peaux-festival* (2020)

Johan Barueth, *Hollands en Zeelands jubeljaar* (Dordrecht 1772)

G. Boutkan-Schipper, *Herinneringen en belevenissen van een klein meisje* (Rockanje 1986)

Robert Braal, *Eersteling der vrijheid: de herinnering aan de inname van Den Briel in de achttiende eeuw* (bachelor scriptie Vaderlandse geschiedenis, Universiteit Leiden, 2020)

Iris Brandts, Evelien Masselink, Bas van Toledo e.a., *De bevrijding volgens ooggetuigen, 45 persoonlijke verhalen van Zuid-Hollanders* (uitgave erfgoedhuis Zuid-Holland, Werkendam 2020)

Paul Emmer, *Geschiedenis van de Nederlandse slavenhandel* (z.p. 2020)

Willem Estius, *Waerachtighe historie van de martelaers van Gorcum*, vertaald vanuit het Latijn door Willem Spoelbergh (Antwerpen 1604)

Mario van Geneugten, *Verdachte met alibi, Oostvoornse kofferbakmoord* (z.p. 2020)

A.J. de Heer, *Kiftner en de belevenissen van een servicemonteur, van Hellevoetsluis tot Brielle* (Lekkerkerk 2020)

Paul van der Heijden, *Romeinen langs Rijn en Noordzee, de limes in Nederland* (Utrecht 2020)

Annette Lieth, *Vermaat's autobedrijf 1872-2005* (z.p. 2020)

Petrus Montanus, *Bericht van een nieuwe konst genaemt de spreekkonst* (Delft 1635)

Gert Oostindie (red.), *Het koloniale verleden van Rotterdam* (Amsterdam 2020)

Nadet Somers, *Wolga-Tataren op Voorne, in het voetspoor van Leo (Zaripov) Lunny* (z.p. 2020)

Alex van Stipriaan, *Rotterdam in slavernij* (Amsterdam 2020)

Dirk I. Vermaat, *Wie verre reizen doet, kan veel verhalen* (z.p. 2020)

Arne Zuidhoek, *De watergeuzen: partizanen of piraten? 1568-1572* (Utrecht 2019)

Restauratie

Op beperkte schaal heeft dit jaar restauratie plaatsgevonden. Het betrof gebruikersschade en werd uitgevoerd door het restauratieatelier Boekbinderij Anchamedus te Spijkenisse. Hieronder volgt een overzicht van de gerestaureerde documenten.

Archief of collectie	Inv.nr.
- Archief stad Brielle (1572-1811) * Register van resoluties van de magistraat, 1664-1668 * "Gebodboek", 1660-1668 * "Gebodboek", 1737-1760	514 RA 50 RA 52
- Archief Jan Kluit, Jaarboeken, 1 ^e deel, 1 ^e stuk	12
- Archief gemeente Zuidland (1811-1980) Register van de Burgerlijke Stand, geboorten 1903-1912	

Inventarisatie en nadere toegangen

Afgelopen jaar is de nadruk gelegd op de bouwvergunningen; dat zal ook het komende jaar het geval zijn. Met het oog op de overbrenging van de recente series bouwvergunningen en de wenselijkheid om deze digitaal doorzoekbaar te maken worden ook de oude vergunningen beschreven. Doordat de medewerkers gedwongen waren thuis te werken kon er echter slechts in beperkte mate geïnventariseerd worden. In plaats daarvan is ingezet op de correctie van de nadere toegangen en het koppelen daarvan met de scans. Ook is gewerkt aan de inventarisatie van de onderstaande archieven en collecties; een deel daarvan kon dit jaar worden afgerond.

Algemeen	
Foto-collectie	In bewerking
Collectie Kaarten en plattegronden	In bewerking
Collectie documentatie	In bewerking
Brielle	
Bouwvergunningen 1900-1930	afgerond
Hellevoetsluis	
Bouwvergunningen Nieuwenhoorn <1959	afgerond
Bouwvergunningen Hellevoetsluis <1959	afgerond
Bouwvergunningen Nieuw-Helvoet	in bewerking
Bouwvergunningen Oudenhorn	In bewerking
Nissewaard	
Woningstichting Spijkenisse (WSS), 1969-1992	afgerond
Westvoorne	
Gereformeerde kerk van Tinte	afgerond

Het Streekarchief is partner in de landelijke genealogische database van het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG). De ruim één miljoen namen uit de database van het Streekarchief zijn daarmee ook via het platform van WieWasWie doorzoekbaar.

Documentatie

Het archief beschikt over een grote collectie losse stukken die onder de naam documentatie wordt gevangen. De stukken hebben met elkaar gemeen dat het geen unica zijn. In dat geval zouden zij worden overgebracht naar de collectie Handschriften. Wel is de verzameling interessant voor het maken van werkstukken door scholieren en andere onderzoekers. Gedurende het afgelopen jaar is begonnen met het ordenen en invoeren van trefwoorden in het programma MAIS-Flexis. Het project zal waarschijnlijk in 2022 worden afgerond.

TOEZICHT OP NIET-OVERGEBRACHTE ARCHIEVEN

Inspectie

De streekarchivaris is belast met het toezicht op de naleving van wettelijke regels met betrekking tot de zorg voor en het beheer van de gemeentelijke archieven. In de praktijk laat hij dit toezicht uitoefenen door de archiefinspecteur. Vanwege de instelling van de diverse corona-maatregelen vanaf half maart zijn de meeste inspecties en gesprekken noodgedwongen digitaal en op afstand uitgevoerd.

Relaties en kennis

Enkele malen zijn door de archiefinspecteur bijeenkomsten bijgewoond met vakgenoten en specialisten om de ontwikkelingen binnen de sector te volgen. Twee hiervan fysiek, de rest, opnieuw vanwege de toen geldende corona-maatregelen, digitaal. Het betrof onder andere een bijeenkomst in het Nationaal Archief van het Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA) en een kennissessie bij het Zeeuws archief. Daarnaast zijn diverse webinars gevolgd, het merendeel gericht op de stand van zaken rond e-depots en de implementatie daarvan.

De contacten met de inspecteurs van archiefdiensten in de regio zijn goed. Zo wordt er, naast overleg met de Provinciearchivaris, regelmatig overlegd en kennis uitgewisseld met de archiefinspecteurs van het Streekarchief Langstraat Heusen Altena en het Zeeuws Archief.

Vervanging, vernietiging en overbrenging

Alle gemeenten zijn voor één of meerdere processen bezig met (plannen tot) vervanging van papieren dossiers door digitale dossiers. Daarover is regelmatig contact geweest. Voor het vervangen van de fysieke dossiers van de regeling BBZ (een regeling die voor de gemeenten op Voorne-Putten wordt uitgevoerd door de gemeente Rotterdam) is door de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Nissewaard een vervangingsbesluit genomen. De vervangingsbesluiten voor de reguliere processen van Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne zullen waarschijnlijk in 2021 genomen worden.

Voorts werden de selectielijsten van de gemeentelijke archiefbescheiden die voor vernietiging in aanmerking komen, gecontroleerd op de juistheid van de grondslag van vernietiging, eventueel nog geldende waarde voor de bedrijfsvoering en het mogelijk historische belang dat de dossiers kunnen hebben.

SELECTIE ARCHIEFBESCHIEDEN	
gemeente Brielle	Vernietigingslijst financiële stukken 2020: machtiging verleend Reguliere vernietigingslijst 2020: nog geen machtiging verleend
gemeente Hellevoetsluis	Vernietigingslijst 2017: machtiging verleend Vernietigingslijst 2018: nog geen machtiging verleend
gemeente Nissewaard	Vernietigingslijst 2020: machtiging verleend
gemeente Westvoorne	Vernietigingslijst 2020: nog geen machtiging verleend

Bouwvergunningen

Bouwvergunningen vormen veelal een bijzondere serie binnen de gemeentelijke archieven. Vanwege het gebruiksgemak in het kader van handhaving worden deze stukken vaak uitgezonderd van overbrenging. De gemeenten zijn echter niet ingericht om burgers inzage te geven in de bouwvergunningen. Om openbaarheid te garanderen is de afgelopen jaren ingezet om deze

archiefbestanden over te brengen naar het streekarchief. Dat heeft het afgelopen jaar zijn beslag gekregen in de overbrenging van de series van Hellevoetsluis en Westvoorne.

Zaakgericht werken

De overheid gaat over op een nieuwe manier van werken, het zogeheten Zaakgericht werken. Dit is een grote omslag waarvoor projectleiders zijn aangewezen. Het Zaakgericht werken heeft gevolgen voor de archivering. De verschillende gemeenten werken in onderdelen met elkaar samen. De archiefinspecteur is bij de voorbereidingen betrokken; er zijn diverse gesprekken gevoerd en opmerkingen geplaatst bij het projectplan, de vervangingsbesluiten, de uitfasering van de huidige DMS-en en de migratie van de bestanden naar het nieuwe systeem (Atos e-Suite). De gemeenten Brielle en Westvoorne zijn op 1 oktober 2020 'live' gegaan met het nieuwe systeem en werken sindsdien volgens de nieuwe systematiek.

Archiefruimten

In 2020 is een inspectie naar de archiefruimte in Hellevoetsluis uitgevoerd. De bevindingen zijn in augustus gerapporteerd aan het college. In Brielle zijn naar aanleiding van eerder opgemerkte tekortkomingen in de loop van het jaar overleg gevoerd; helaas is er nog steeds sprake van enkele technische tekortkomingen.

Gemeenschappelijke Regelingen

GR Syntrophos

Ingevolge artikel 33, 2^e lid van de GR Syntrophos is de archiefverordening van het Streekarchief ook van toepassing ten aanzien van de zorg van de overgebrachte archiefbescheiden van de bestuursorganen van Syntrophos. Dit betekent dat het Streekarchief t.z.t. de stukken zal gaan beheren. Het toezicht op de zorg en het beheer van de niet-overgebrachte archiefbescheiden van Syntrophos is geregeld in de archiefverordening, waarin de archivaris wordt belast met het toezicht.

GR Recreatieschap Voorne-Putten en GR Natuur- en Recreatieschap Haringvliet

De GR Recreatieschap Voorne-Putten, rechtsopvolger van het Recreatieschap VPR, valt onder het toezichtregime van het Streekarchief: de archivaris en archiefbewaarplaats van het Streekarchief zijn aangewezen als archivaris en archiefbewaarplaats in de zin der wet. Dit toezicht wordt in gezamenlijkheid met andere archiefdiensten uitgeoefend en heeft in 2020 voor onze dienst geen gevolgen gehad.

PUBLIEKSGERICHTE TAKEN

Publiekgerichte taken in de vorm van exposities, lezingen en bijdragen aan jubilea kregen te maken met de beperkende maatregelen rond Covid-19. Desondanks hebben gedurende het jaar diverse activiteiten in aangepaste vorm kunnen plaatsvinden.

Bezoekers studiezaal

De openingstijden van de studiezaal bleven in 2020 gelijk, namelijk van dinsdag tot en met vrijdag van 9.00 tot 16.00 uur. In navolging van landelijke maatregelen werd het aantal personen dat de studiezaal kon bezoeken beperkt tot twee (gelijktijdig) en alleen na afspraak. Zodoende konden bezoekers wel een bouwvergunning komen inzien, maar was het niet mogelijk om langdurig onderzoek te doen.

Digitalisering

Sinds de Nieuwe Brielsche Courant in 2008 online beschikbaar is gesteld is dit uitgegroeid tot één van de meest geraadpleegde bronnen. In het voorjaar van 2020 zijn de jaargangen 1961-1970 toegevoegd, zodat er bijna een eeuw kranten doorzoekbaar is. Latere jaargangen zullen ook worden ontsloten maar vanwege copyrights op foto's en teksten zullen deze alleen op de studiezaal beschikbaar worden gesteld. Het scannen van deze jaargangen (niet langer als NBC, maar als onderdeel van het Rotterdams Nieuwsblad) zullen in eigen beheer gescand worden, waarvoor dit jaar een A0-scanner is aangeschaft.

Nieuwsbrief

Viermaal per jaar verschijnt een digitale Nieuwsbrief. Hierin worden opvallende zaken vermeld die het voorgaande kwartaal zijn gepasseerd zoals een lezing, een aanwinst of een bijzonder optreden. De Nieuwsbrief is als mailing verzonden aan zo'n tweehonderd personen en instellingen, waaronder de gemeenteraden, verzonden en is te downloaden via de website.

Website en Facebook

Dit jaar kwam een einde aan een langlopende rechtszaak. In 2016 werd het Streekarchief, samen met twintig andere archiefdiensten, gemaand om een (hoge) vergoeding te betalen voor het zonder toestemming op de website plaatsen van bepaalde ansichtkaarten. Op de weigering van de aangeschreven archiefdiensten werd één van de diensten (Erfgoed Leiden) voor de rechter gedaagd. De rechter stelde in 2018 de eiser in het gelijk, waarna een hoger beroep werd aangetekend tegen de gestelde hoge vergoeding. In 2020 werd daarin uitspraak gedaan. De vergoeding c.q. boete werd teruggebracht tot een verwaarloosbaar bedrag. Voor de archieven zijn deze uitspraken belangrijk als jurisprudentie.

Wikimedia

Er is samenwerking met Wikimedia; een internationale beeldbank waaruit afbeeldingen gebruikt kunnen worden voor onder meer artikelen in Wikipedia. Bij gebruik wordt het Streekarchief als bron vermeld; een goede manier om de collecties onder een breder publiek bekend te maken. Ruim driehonderd foto's uit de collectie van Jan de Baan en C.J. Koornneef (beide uit Spijkenisse) zijn toegevoegd.

Historische projecten

75 jaar Bevrijding

In het laatste kwartaal van 2019 waren de voorbereidingen voor de festiviteiten rond 75 jaar bevrijding van start gegaan. Er was onder meer historisch onderzoek gedaan naar de wijze waarop de herdenkingscultuur zich tussen 1945 en 2020 had ontwikkeld, om daarover voor elke gemeente een expositie samen te stellen. Het Streekarchief fungeerde als aanspreekpunt voor talloze instellingen die initiatieven ontplooiden: historische verenigingen, musea en gemeenten wilden elk op hun eigen manier aandacht aan dit jubileum besteden. De belangstelling bleek tevens uit het feit dat er verzoeken kwamen voor in totaal tien lezingen. Helaas kon slechts weinig doorgang vinden.

- Op 22 januari werd in de Dorpskerk in Spijkenisse de bevrijding van Auschwitz herdacht. Het Streekarchief verzorgde daarbij een lezing over de familie Levie uit Spijkenisse.
- In april verscheen op initiatief van de provincie het boek 'De bevrijding volgens ooggetuigen', waarin de verhalen van 45 inwoners zijn gebundeld. Hiertoe heeft het Streekarchief een verhaal van de Brielse koopman Van der Knoop aangeleverd.
- Begin mei verscheen het boek 'Volga-Tataren op Voorne' van Nadet Somers. De uitgave werd verzorgd door de Stichting Vrienden van het Streekarchief.
- Op 11 juli werd een kleine expositie geopend in de St. Catharijnekerk. De filmclub Phoenix vertoonde interviews; het Streekarchief leverde een bijdrage in de vorm van een aantal rolbanieren over de viering en herdenking door de jaren heen geleverd.

800 jaar Rockanje

De naam Rockanje wordt voor het eerst vermeld in een oorkonde van 29 juni 1220. Dat vormde aanleiding om in 2020 diverse activiteiten te organiseren, die echter vooralsnog zijn uitgesteld. Het Streekarchief heeft een special van de Westvoornaer verzorgd, evenals een album voor de plaatselijke supermarkt waarvoor Rockanje vanaf maart 2021 288 stickers zal kunnen sparen.

400 jaar Haven Hellevoetsluis

De suggestie die het Streekarchief in 2017 deed aan Hellevoetsluis om in 2021 het 400-jarig bestaan van de haven te vieren, leidde in 2019 tot het besluit van de gemeenteraad om 175.000 euro beschikbaar te stellen. Ondanks de angst voor Covid-19 staat de viering nog steeds gepland. Het Streekarchief heeft hiertoe reeds voorbereidingen getroffen.

Oudheidkamer Oostvoorne

Het zag er lange tijd naar uit dat de Oudheidkamer niet open zou gaan. Zodra het mogelijk was is echter een expositie ingericht, waaraan ook het Streekarchief heeft bijgedragen. Het Streekarchief heeft materiaal geleverd over de verzet strijdster Anna van der Snoek (1916-2004) en over het landhuis Het Reigersnest. Hoewel de opening pas na het echte toeristenseizoen was, konden toch enkele honderden bezoekers geteld worden.

Brielle 1572-2022

Het Streekarchief zal ook aan de viering van 450 jaar Vrijheid op 1 april 2022 een bijdrage leveren. Het afgelopen jaar is daarvoor al onderzoek gedaan naar een uitbreiding van het jaarlijkse spel met een vervolgverhaal rond Heenvliet. Ook wordt meegedacht aan de realisatie van een maquette van het oude Brielle en worden particuliere initiatieven ondersteund. Zelf zal het Streekarchief in samenwerking met WBooks een landelijke publicatie verzorgen: 'Het Brielse 1 april boek'.

Noordpoort Brielle

In 2022 zal de inname van Brielle door de Watergeuzen in 1572 groots herdacht worden. De plaats van de voormalige Noordpoort is van nationale betekenis. In het kader van de festiviteiten wordt momenteel nagedacht over een ontwerp om de deze 'plaats van herinnering' beter tot zijn recht te laten komen. Het Streekarchief levert historische informatie en heeft zitting in de klankbordgroep.

Tentoonstellingen

Zoals boven vermeld is materiaal ter beschikking gesteld aan de Oudheidkamer in Oostvoorne voor een tentoonstelling met diverse onderwerpen.

In de St. Catharijnekerk heeft een aantal weken de pop-up tentoonstelling gestaan die in het kader van 75 jaar Bevrijding is samengesteld.

De bruikleenaanvragen door het Historisch Museum Den Briel werden ingetrokken omdat het museum van de geplande expositie moest afzien.

Gedurende de Maand van de Geschiedenis werd in de hal van het Historisch Museum Den Briel een bijzondere aankoop van het Streekarchief tentoon gesteld. Het betrof een 18^e eeuws rekenboek van het Cosmos en Damianusgilde, het gilde van artsen, chirurgijns en apothekers. Het Historisch Museum stelde hiervoor een vitrine beschikbaar waarin het klimaat werd gecontroleerd.

Lezingen

Slechts enkele lezingen konden doorgang vinden; andere werden vroeger of later geannuleerd.

22 januari	'De familie Levie' ter gelegenheid van de herdenking van Auschwitz, in de dorpskerk van Spijkenisse.
26 januari	'Van Weilanden naar Woonwijken' in de bibliotheek van Hellevoetsluis
21 augustus	'Op locatie', een excursie op de fiets, i.s.m. de bibliotheek van Brielle
7 oktober	'Van Weilanden naar Woonwijken', in het Prinsenkwartier in Brielle
13 oktober	'De geschiedenis van Spijkenisse 1900-1940' in de Boekenberg te Spijkenisse

Publicaties

In samenwerking met de Stichting Vrienden van het Streekarchief Voorne-Putten en de gemeente Westvoorne, verscheen begin dit jaar het boekje "Wolga-Tataren op Voorne, in het voetspoor van Leo (Zaripov) Lunny", van de hand Nadet Somers. Het was het tweede deel in de Eilandenreeks Tot een officiële presentatie is het helaas niet gekomen.

In het Rotterdams Dagblad wijdt de journaliste Claudia Langendoen wekelijks een hele of halve pagina aan een historisch onderwerp, waarvoor het Streekarchief de informatie levert.

Dit jaar is begonnen met een reeks publicaties genaamd 'korte geschiedenis van...' hiermee wordt tegemoet gekomen aan de vraag van laagdrempelige informatie over de geschiedenis van onze streek. Het eerste deeltje betreft Brielle, het volgende Nieuwenhoorn. Er wordt naar gestreefd jaarlijks een deeltje te laten verschijnen.

Naast deze publicaties verschenen van de hand van de medewerkers de volgende artikelen:

Bob Benschop, *125 jaar Floralia. Bloei in Brielle, met bloembollen de jeugd opvoeden*, in: Briellenaer 28 (2020)

Idem, *Een oorkonde uit 1220*, in: Westvoornaer 17 (2020)

Idem, *De bevrijding van Voorne-Putten*, in: Hollandsche Bode, bevrijdingskrant voor Voorne-Putten, mei 2020

Idem, *Special 800 jaar Rockanje*, in: Westvoornaer 18 (2020)

Idem, *Verplegingsartikelen zijn er bij de vleet, in dat ziekenhuisje van Ellemeet*, in: Briellenaer 29 (2020)

Idem, *Golfclub Voorne, strijden om de zilveren Olaertsduijn Challenge Cup*, in: Westvoornaer 19 (2020)

Idem, *Het vuur van de Stenen Baak*, in: Briellenaer 32 (2020)

Aart van der Houwen, *Wie wat bewaart, die weet wat!*, een rubriek over archiefvondsten in: Briels Nieuwsland en Weekblad Westvoorne [In totaal 30 stukjes: *Let niet op het bedrag ...* (8 jan.), *Egter een voornaam?* (15 jan.), *Het klimaat lijkt veranderd* (22 jan.), *De Ruilrubriek* (29 jan.), *Een klein boekje en de Kijkpaal* (5 feb.), *De vuurtoren van Rockanje* (12 feb.), *De zigeuners zijn in aantocht!* (19 feb.), *Even voorstellen: Hendrik van Wijn* (4 mrt.), *Een voordracht godbetert te Brielle* (11 mrt.), *Leven in tijden van corona* (25 mrt.), *Het Streekarchief is niet van vandaag of gisteren* (8 apr.), *De brug van tien miljoen* (22 apr.), *Het begin van het Rampjaar* (13 mei), *De Birma spoorlijn* (20 mei), *De monsterring* (27 mei), *Het schijnvliegveld van Voorne* (10 jun.), *Het Bildt* (1 jul.), *Goedbedoeld, maar liever niet* (8 juli 2020), *Een jaar vroeger ...* (15 juli 2020), *Monumenten bij de Noordpoort* (22 jul.), *Geen gemakkelijke jeugd* (29 jul.), *Naamgeving* (12 aug.), *Jan die Zadelershof* (26 aug.), *Gesol met een kind* (23 sep.), *Anatomische les in Brielle* (30 sep.), *De laatste marineman* (14 okt.), *DNA liegt niet* (4 nov.), *Het vergulde lam* (2 dec.), *Naar de speeltuin* (9 dec.) en *Brexit* (23 dec.)]

BIJLAGE

Lijst van vrijwilligers en hun werkzaamheden (2020)		
<i>sinds</i>	<i>naam</i>	<i>werkzaamheden</i>
1991	F. (Felix) van Hoorn	Transcripties
1991	C. (Corrie) van der Sluis-van der Meijden	Familieadvertenties, bewerking foto's
1991	A.P. (Arie) Boogert	Invoeren Burgerlijke Stand, selectie collectie prentbriefkaarten;
1993	S.M. (Sybilla) Auwerda-Berghout	Transcriberen 17 ^e /18 ^e eeuwse bronnen
1993	P.C. (Piet) Bravenboer	Materiële verzorging; Charter-project
1997	G.K. (Gerard) de Graaf	Bewerking foto's
2001	E. (Eva) Lassing-van Gameren	Invoeren burgerlijke stand, inventarisatie
2003	P. (Piet) Dijkman	Invoeren burgerlijke stand
2004	S. (Steffie) Schuytvlot	Transcriberen 17 ^e eeuwse bronnen
2009	Chr. (Chris) van der Tuijn	Transcriberen 18 ^e eeuwse bronnen
2009	L. (Leen) van Orselen	Invoeren nadere toegangen
2012	R.P. (Ruud) Dekker	Nadere toegang documentatie
2017	W.J. (Ineke) Paulussen-Nugteren	Invoeren burgerlijke stand; transcriptie
2018	L. (Rens) Oosterom	Invoeren burgerlijke stand